

SŁAWOMIR PAWŁOWSKI SAC
Instytut Ekumeniczny KUL

NA DRODZE DO KOINONIA:
KOMUNIA KOŚCIOŁÓW NA ETAPIE PRZEJŚCIOWYM

XIII konsultacja naukowa *Societas Oecumenica*
Sibiu (Rumunia), 24-29 sierpnia 2004 roku

Europejskie Stowarzyszenie Badań Ekumenicznych (European Society for Ecumenical Research) *Societas Oecumenica* zostało założone w 1978 r. Jego członkami są wydziały ekumeniczne uniwersytetów i kościelne instytuty ekumeniczne, jak też pojedynczy teologowie z krajów europejskich, którzy pracują na polu ekumenii. Działalność *Societas Oecumenica* koordynuje składający się z pięciu członków i wybierany na dwuletnią kadencję Stały Komitet, na którego czele stoi Przewodniczący. Pismem Towarzystwa jest wydawany corocznie w marcu biuletyn „Signalia” Głównym instrumentem pracy *Societas* są organizowane co dwa lata konsultacje naukowe. Składają się na nie referaty, dyskusje, praca w grupach, a także modlitwa i liczne spotkania, służące nawiązaniu kontaktów i wymianie myśli. Materiały konsultacji są publikowane w formie pozycji książkowych (ostatnią jest *Bekehrung und Identität*. red. D. Heller. Frankfurt a. M. 2003).

Trzynasta konsultacja naukowa *Societas Oecumenica* odbyła się w dniach 24-29 sierpnia 2004 r. w Sibiu (niegdyś Hermannstadt) w Rumunii. Sibiu to „Kraków Transylwanii”; leżąc na przecięciu się szlaków handlowych i kulturowych, to pełne muzeów i zabytków miasto jest świadkiem twórczego spotkania się wielu narodów i wyznań. Gospodarzem konferencji był prawosławny Fakultet Teologiczny im. Andrea Saguna, inkorporowany w 1992 r. do Uniwersytetu Sibińskiego im. Luciana Błagi. Fakultet, usytuowany naprzeciw sibińskiej katedry prawosławnej, był miejscem pracy znakomitego prawosławnego teologa, tłumacza i komentatora dzieł Ojców Kościoła, ks. prof. Dumitru Staniloae (1903-1993). W ten sposób niniejsza konsultacja naukowa *Societas Oecumenica* odbyła się po raz pierwszy w kraju dawnego bloku komunistycznego, a także w kraju, w którym większość stanowią prawosławni. Warto wspomnieć, że malownicze Sibiu będzie gospodarzem III Europejskiego Zgromadze-

nia Ekumenicznego, które jest przewidziane na wrzesień 2007 r.; poprzednie miały miejsce w Bazylei (1989) oraz w Grazu (1997). Sibi u zostało także wybrane, obok Luksemburga, na europejską stolicę kultury na rok 2007.

Temat XIII konsultacji brzmiał: „Na drodze do *koinonia*: komunია Kościołó w na etapie przejściowym” („On the Way to *Koinonia*: Church Communion in Transition”; „Sur le chemin de *koinonia*: communion des Églises au point de transition”). Tematyka konsultacji roku 2004 wyrasta z tematu poprzedniej (Salisbury 2002): „Nawrócenie i tożsamość w wielokulturowej Europie” Zmieniająca się sytuacja w Europie stanowi wyzwanie dla Kościołó w. Na jakim etapie wędró wki ku widzialnej jednośc i obecnie się znajdujemy? Jakie są etyczne i sakramentalne implikacje takiej jednośc i? – oto problemy, nad którymi zastanawiali się uczestnicy konferencji w Sibi u. Na jej program składały się następujące referaty.

25 sierpnia 2004 roku

Temat dnia: „Jednoczenie się Europy jako wyzwanie dla Kościołó w”

- ks. prof. Dumitru Popescu (Bukareszt): *Jednoczenie się Europy jako wyzwanie dla Kościołó w – prawosławny punkt widzenia z Rumunii*;
- bp Christoph Klein (Sibi u): *Jednoczenie się Europy jako wyzwanie dla Kościołó w – luterński punkt widzenia z Rumunii*;
- bp Virgil Bercea (Oradea, Rumunia): *Jednoczenie się Europy jako wyzwanie dla Kościołó w – perspektywa grekokatolicka*.

26 sierpnia 2004 roku

Temat dnia: „Znaczenie Karty Ekumenicznej dzisiaj”

- prof. Viorel Ionita (Bukareszt – Genewa): *„Karta Ekumeniczna” jako rezultat procesu ekumenicznego w jednoczącej się Europie*;
- prof. Peter de Mey (Leuven): *„Karta Ekumeniczna” – implikacje ekumeniczne z rzymskokatolickiego punktu widzenia*;
- dr Kajsa Alhstrand (Uppsala): *Krytyczna lektura „Karty Ekumenicznej” z perspektywy luterńskiej*.

27 sierpnia 2004 roku

Temat dnia: „Na drogach do widzialnej jednośc i: żyć dziś komunią w Kościołach”

- ks. prof. Dorin Oancea (Sibi u): *Recepcja dialogó w z perspektywy prawosławnej*;
- prof. Johannes Oeldemann (Paderborn): *Stopniowa komunია kościelna? Kilka uwag z perspektywy rzymskokatolickiej*;
- dr Oliver Schuegraf (Coventry): *Recepcja dialogó w z perspektywy luterńskiej*.

28 sierpnia 2004 roku

Temat dnia: „Koncepcja sakramentalności – potencjał dla jedności Kościołów?”

- dr Ivana Noble (Praga): *Od sakramentalności Kościoła do sakramentalności świata*;
- prof. Maria Clara Lucchetti Bingemer (Rio de Janeiro): *Rzymskokatolickie rozumienie sakramentalności i jego potencjał dla jedności Kościołów*.

Uczestnicy konsultacji spotykali się jeszcze w kilku grupach roboczych:

- *Dialog w sprawie interkomunii*;
- *Rebaptызacja, reordynacja i inne trudne kwestie ekumeniczne*;
- *Pojęcie katolicyzmu w Kościołach dzisiaj*;
- *Narodowa tożsamość Kościołów w kontekście jednoczącej się Europy*.

Walne zebranie członków *Societas Oecumenica* wybrało w Sibiu na następną kadencję (lata 2004-2006) nowy Stały Komitet. Przewodniczącym został prof. Bernd Jochen Hilberath (Tübingen), sekretarzem – prof. Peter de Mey (Leuven), członkami: ks. prof. Doris Oancea (Sibiu), prof. Ulrike Link-Wieczorek (Mannheim), dr Ivana Noble (Praga). Funkcję skarbnika pełni nadal od 1996 r. dr Johannes Oeldemann (Paderborn). Z polskich uczestników w Sibiu obecni byli: ks. prof. Piotr Jaskóła (Opole, UO) i ks. dr Sławomir Pawłowski (Lublin, KUL).

Po zakończeniu konsultacji jej uczestnicy mieli możliwość odbycia trzydniowej wycieczki po słynnych monasterach Mołdawii (region Rumunii). Następną, XIV naukową konsultacją *Societas Oecumenica* odbędzie się w 2006 r. w Pradze. Temat prawdopodobnie dotyczyć będzie natury doktryny kościelnej.